יד: יש בערכין פרק שלישי ערכין

איבעיא להו לרבנן אית להו ג״ש ומפקין ליה לחומש או דלמא כו׳. קשה לרבינו אלחנן אמאי לא נילף מינהון ג״ש נהי דבנין אב לא יכפיון מייניהו מ״מ ג״ש נילף מייניהו ונראה לר׳ מדאיתעתיך למיכתב חומש גבי מקדיש שדה אחוזה וגבי מקדיש את ביתו ומצינו למילף חד מחבריה בג״ש ולא יכפיון אלא כתב חומש לכל חד וחד ש״מ שני כתובין הבאים כאחד ולא יכפיון מייניהו בעלמא אמינו בג״ש:

במועד אין בתם לא לימא מתני׳ דלא כרבי עקיבא כו׳. אסיפא דסיפא קאי דקתני מבל זה וכזה משלם מזק שלם אבל לא מצי למימר דקאי אהמית העבד ולא אהמית בן חורין דבכה לא פליג רבי עקיבא דתם אינו משלם לא כופר ולא שלשים של עבד כדאיתא בג״ק כפ׳ שור שנגח ל׳ וכ׳ (דף מב:): **יאמרו** בת מלכים חמשים בת הדיוט חמשים. יש תימה קלת דבמשנה תני אחד הגדולה שבכהונה ואחד הקטנה שבישראל נותן חמשים ומאי שנא דהכא מזכיר בגמ׳ הגדלות בת מלכים ובמשנה תנא גדולה שבכהונה הוו

תלמוד לומר [1]אם את שדה מקנתו אשר לא משדה אחוזתו שדה [6] שאינה שדה אחוזה יצתה זו שהיא שדה אחוזה (6) אילו לרבי יהודה ולרבי שמעון אפי׳ הקדישה ואחר כך מת [2] אב שדה אחוזה הויא מאי טעמא אי משום קרא קרא לבדרבי מאיר הוא דאתא אלא לאו משום דאזיל בתר פדיון אמר רב נחמן בר יצחק רבי יהודה ורבי שמעון קרא אשכחו ודרוש אם כן לכתוב רחמנא אם את שדה מקנתו אשר לא אחוזתו [3] מאי משדה שדה שאינה ראויה להיות שדה אחוזה [4]: אמר רב פפא [5] [a]הקדיש טרשין פודן [7] בשווין מאי טעמא בית זרע אמר רחמנא והני לאו בני זריעה נינהו לא נגאלן יוצאין [8] [b]ביובל מאי טעמא שדה אמר רחמנא [9] כל דהו מכר [2]טרשין נגאלין פחות משתי שנים מאי טעמא

[2]מספר שני תבואות אמר רחמנא [9] והאי לאו בני תבואה נינהו לא [2]גאלן [7] חוזרת לבעלים ביובל מאי טעמא [3]ושב לאחוזתו אמר רחמנא והאי [9] נמי אחוזה היא [4]הקדיש אילנות פודה בשוויהן מאי טעמא [4]בית זרע אמר רחמנא ולא אילנות [5]לא גאלן אין יוצאין לכהנים ביובל [5]והיה השדה אמר רחמנא ולא אילנות [6]מכר אילנות אין נגאלין פחות משתי שנים מאי טעמא שני תבואות אמר רחמנא והני בני תבואות נינהו לא גאלן אין [7] חוזרת לבעלים ביובל מאי טעמא ושב לאחוזתו אמר רחמנא ולא אילנות אמר מר הקדיש אילנות פודה [8] בשווין אמאי וליקדשו אגב ארעייהו וליפרקוה אגב ארעייהו [9] וכי תימא אילנות אקדיש ארעא לא אקדיש והאמרי נהרדעי [10]מאן דמזבן ליה דקלא לחבריה קני ליה משיפולא ועד תהומא לאו מי איתמר עלה [11] בבא מחמת טענה: [11] שדה מקנה נותן שוויו: תנו רבנן [6]במכסת מה [12] בא ללמוד לפי שנאמר זרע חומר שעורים בחמשים שקל כסף יכול אף שדה מקנה כן תלמוד לומר מכסת רבי אליעזר אומר נאמר כאן וחשב ונאמר להלן וחשב מה להלן דבר קצוב אף כאן דבר קצוב [11] איבעיא להו רבנן אית להו גזירה שוה ומפקין ליה לחומש או דלמא לית להו גזירה שוה ולית להו [9] לחומש אמר רבא מסתברא לית להו גזירה שוה מדגלי רחמנ׳ חומש גבי שדה אחוזה וגבי מקדיש ביתו הוו ליה שני כתובין הבאין כאחד [13] וכל שני כתובין הבאין כאחד אין מלמדין ולמ״ד מלמדין מדגלי רחמנא חומש במעשר בבהמה טהורה ובבהמה טמאה הוה ליה טובא ואין מלמדין תניא כוותיה דרבא ולא מטעמיה [13] תניא במכסת הערכך הקישו הכתוב לערכין מה ערכין אין מוסיף חומש אף [7]שדה מקנה אין מוסיף חומש: **מתני׳** בשור המועד שהמית את העבד להקל ולהחמיר כיצד [14]אחד שהמית את הנאה שבעבדים ואת הכעור שבעבדים נותן שלשים סלע המית בן חורין נותן שוויו חבל בזה ובזה נותן נזק שלם: **גמ׳** (דף מ) במועד אין בתם לא לימא מתני׳ דלא כרבי עקיבא [13]דתנן רבי עקיבא אומר [15]אף תם שחבל באדם משלם במותר נזק שלם אפילו תימא רבי עקיבא הוא הדין דאפילו תם נמי ואיידי דקא בעי למתנא סיפא המית עבד המית בן חורין דבמועד הוא דמשכחת לה בתם לא משכחת לה משום הכי קתני מועד: **מתני׳** באונס ובמפתה להקל ולהחמיר כיצד [16]אחד שאנס ופיתה את גדולה שבכהונה ואת הקטנה שבישראל נותן חמשים סלעים והבושת והפגם הכל לפי המבייש והמתבייש: **גמ׳** [13]אמאי אימא חמשים סלעים אמר רחמנא מכל מילי אמר רב זעירא יאמרו בעל בת מלכים חמשים בעל בת הדיוטות חמשים א״ל אביי א״ה גבי עבד נמי יאמרו עבד נוקב מרגלית שלשים עבד עושה מעשה מחט שלשים אלא אמר רב זעירא אילו

שבאדם יותר על מכה שבאדם כעל השור משלם אותו מותר מזק שלם. אלמא תם שחבל באדם משלם מזק שלם. **מיידי דבעי למיפקי סיפא המית עבד המית בן חורין כו׳ משום הכי.** נקט בריפא מועד. והאי דקתמר סיפא לאו סיפא ממש אלא סיפא דריפא המית דמועד בריפא קתני לה: **מתני׳ פגם.** מפרש בכתובות (דף מ.) שמין אותה כמה אדם רוצה ליתן בין שפחה בתולה לשפחה בעולה להשיאה לעבדו שם לו קורת רוח הימנו: **גמ׳ מכל מילי.** וכותח ופגם לא ליתיב [17] ליה: **בעל בת הדיוטות כו׳.** בתמיה. אבל השתא כי יהיב בושת יש חילוק בין בת מלכים לבת הדיוטות:

מלמד לומר וכו׳ שדה שאינה ראויה להיות שדה אחוזה. יש לה דין שדה מקנה לפדות בשוויה יצתה זו כו׳: **ואמ״כ הקדישה.** דבשעת הקדש הויא שדה אחוזה אבל הקדישה ואמ״כ מת אביו אינה אלא כשדה מקנה: **אי משום קרא.** דאמר לא אחוזתו דלמא לאו למעוטי הקדישה ואמ״כ מת אביו אלא למעוטי מת אביו ואמ״כ הקדישה וכדדרים ליה רבי מאיר: **כאן פדיון.** וכיון דבשעת פדיון מת אביו הויא לה שדה אחוזה: **א״כ.** דלכדר׳ מאיר הוא דאתא לכתוב רחמנא וכו׳: **פודן בשויהן.** ואע״ג דאחוזה מינהו: **לא נגאלים.** ומכרם גזבר לאחר: **יוצאין לכהנים ביובל.** כדכתיב (ויקרא כז) ואם לא יגאל וגו׳ וכתיב והיה השדה בצאתו ביובל וגו׳: **שדה אמר רחמנא.** והיה השדה בצאתו ביובל וגו׳ (שם): **פחות משתי שנים.** ואע״ג דמוכר קרקע לחבירו אין רשאי לגאול עד שתהא שתי שנים כיד הלוקח כדכתיב (שם כה) כמספר שני תבואות וגו׳: (ג) **לא נגאלים אין יוצאין לכהנים ביובל.** אם מכרם גזבר לאחר: **ליפרקו אגב ארעייהו.** מקום מושב האילן ולהדרו לבעליהם אגב ארעייהו אם מכרן והגיע היובל ואמאי אמר מכר אילנות ולא נגאלים אין מוחזרין לבעלים ביובל: **משיפולא.** מקום מושב האילן עד תהומו: **מחמת טענה.** שטענו שהזכירה) לו שם קרקע (ד׳ כב): שדה מקנה כתיב (שם כז) ומשב לו הכהן את מכסת הערכך: **לפי שנאמר.** בגאולת שדה אחוזה זרע חומר שעורים: **ס״ל מכסת.** מנין דמיו דהיינו (ג) שווין: **נאמר לגן.** בשדה מקנה ולהלן בשדה אחוזה: **דכר קנוס.** חמשים כסף: **מי אית לכו הך גזירה שוה.** דומשב ומפקי ליה לחומש למילף חומש אשדה מקנה משדה אחוזה: חומש בשדה אחוזה ובמקדיש בית בפרשת בחקתי) וחומש דבהמה טמאה וטהורה ומעשר שני נמי התם כתיב: **הניא כווסיה דרבא.** דאין חומש בשדה מקנה: **ולא מעטמיה.** דאילו טעמא דרבא מדגלי חומש בכל הנך דוכתי וטעמא דבריתא (ד׳) מדהיקישו לערכין לאדם שהערך עצמו לו תכיר: **מתני׳ המית בן חורין נותן שויו.** דכתיב במועד (שמות כא) אם כופר יושת עליו וגו׳ ותניא בג״ק (מ.) ונתן פדיון נפשו (ד׳) דמי נזק: **חבל כוה וכוה.** כין בעבד כין בבן חורין ולא המיתו משלם מזק שלם: **גמ׳ במועד אין בתם לא.** אסיפא קאי דקתני חבל בזה וכזה כו׳ דריפא פשיטא לן דקנס דעבד לא שייך בתם דכתיב בתם ובעל השור נקי ואמרי׳ בג״ק כפ׳ שור שנגח ארגעה ותמהה (דף מב.) נקי מדמי עבד וקתני נמי המית בן חורין נותן שויו ודמי כופר לא שייך בתם דהתם נמי אמרינן נקי מתלי כופר: **אף תם שחבל כאדם וכו׳.** בג״ק כפ׳ המניח את הכד (לג.) שני שוורים תמים שחבלו זה בזה כו׳ ר׳ עקיבא אומר אף תם שחבל באדם משלם במותר מזק שלם והיינו נמי דאמרינן בבבא קמא: חבל בזה ובזה. שאם חבל שור הניצר בין בעבד בין בבן חורין משלם נזק שלם: מרגלית אין תם לא. כלומר מועד משלם נזק שלם אם חבל באדם אבל תם לא משלם אלא חצי נזק: [משלם] במותר. כי שחבל יותר באחד: דבמועד הוא דמשכחת לה. דמשלמי הבעלים כופר: בתם לא משכחת לה. דכתיב ובעל השור נקי: [הכל לפין המבייש והמתבייש. שאם בייש את אדם חשוב אינו משלם כמו שאם כבייש הדיוט אי נמי בייש חשוב משלם יותר משאם בייש הדיוטות: נמצא האומר כמין חומר מן הערשה מעשה שהאומר במין שפלונית פגומה תמיר מן הפונמה בעצמו שדה נותן ג׳ שקל וזה ק׳: [ואימא אמאי נ׳ סלע לבולהו מילי לקנס ולכרשה ולפגם: א״כ יאמרו כעל וכו׳ מה בין זו לזו. אלא ש״מ שמוסיף לבת השוכים בושתן: אי הכי גבי עבד נמי יאמרו כו׳. וקי״ל דבין לזה ובין לזה שלשים זהב לא:

מקנה נותן את שוויו אית להו גזירה שוה וחשב וחשב ומפקי ליה לג״ש לחומש דמה שדה אחוזה מוסיף חומש אף שדה מקנה מוסיף חומש: אי דלמא לית להו ג״ש לית להו חומש. בשדה מקנה: הוו להו טובא. כתובים הבאין כאחד ואין מלמדין: [1] [אין] מכסת אלא דמים. כלומר דנותן את שוויו: והרמוה מכס לה. שהיה נותן בישראל נפש אחד מחמש המאות ולא היה מפסיד: מה ערכין. ערכי אדם (אין מוסיף חומש: המית בן חורין) נותן את שוויו. של בעל השור והיינו כופר (ראה) [ואם תיבעא] לומר מיכה היינו דמים דראמרינן בבבא קמא: חבל בזה ובזה. שאם חבל שור הניצר בין בעבד בין בבן חורין משלם נזק שלם: מרגלית אין תם לא. כלומר מועד משלם נזק שלם אם חבל באדם אבל תם לא משלם אלא חצי נזק: [משלם] במותר. כי שחבל יותר באחד: דבמועד הוא דמשכחת לה. דמשלמי הבעלים כופר: בתם לא משכחת לה. דכתיב ובעל השור נקי: [הכל לפין המבייש והמתבייש. שאם בייש את אדם חשוב אינו משלם כמו שאם כבייש הדיוט אי נמי בייש חשוב משלם יותר משאם בייש הדיוטות: נמצא האומר כמין חומר מן הערשה מעשה שהאומר במין שפלונית פגומה תמיר מן הפונמה בעצמו שדה נותן ג׳ שקל וזה ק׳: [ואימא אמאי נ׳ סלע לבולהו מילי לקנס ולכרשה ולפגם: א״כ יאמרו כעל וכו׳ מה בין זו לזו. אלא ש״מ שמוסיף לבת השוכים בושתן: אי הכי גבי עבד נמי יאמרו כו׳. וקי״ל דבין לזה ובין לזה שלשים זהב לא:

עין משפט נר מצוה

יא א מי״ י״ד מהל׳ ערכין הל׳ טו:
יב ב מי״ י״ד מהל׳ שמיטין ויובלות הל׳ יג ובי״ט כל״מ:
יג ג מי״ שם י״ד מהל׳ ערכין הל׳ טו:
יד ד מי״ י״ד מהלכות ערכין הל׳ טו:
טו ה מי״ שם הל׳ לה:
טז ו מי״ י״ד מהל׳ שמיטה ויובל הל׳ יד:
יז ז מי״ י״ד מהלכות ערכין הלכה טו:
יח ח מי״ י״ד מהל׳ מקו״ מתנ׳ הל׳ ח:
יט ט מי״ י״ז מהלכות מקו״ ממון הלכה ג טופ״ש מ״מ קיצו תה סעיף ל ומחמ״ם:
כ י מי״ י״ב מהלכות ערכין בתולה הלכה ג:

הגהות הב״ח

(א) גמ׳ ואילו לר׳ יהודה: (ב) שם מ״ר בתכסת מה תלמוד לומר לפי שנאמר זרע: (ג) רש״ד ד״ה לא גאלן נ״ב זה קאי אהקדים אילנות: (ד) ד״ה מחמת טענה וכו׳ קרקע הס״ד ואמ״כ מ״ה בתכסת אצל שדה מקנה כתיב:

מוסף רש״י

אילו באו עליה כו׳. מהכלל מסקנתא שאין נוסף כמלל חמישים, דת״כ לא הפרט בין בכל שלימה לבעל פגומה, שנעלה על דמיכה, וסיום הא הפרט שבישים, ש״מ בגי נוסף כיון שנעמה ככר אין נוסף רב כשלימה (בתוספות ה״ה). תחת אשר עינה. בגי חמישים כסף כתיב, מכלל דכוסת ופגם שאינם מנוסים עינוי, שהרי יקבן כשאר הוכלין, אינו בכלל זה, פגם הוא נוק הנוסים נמי כשאר חכלות (שם). במלאת ספקו. כל לבנו, יצר לו. תכלתו נרה (שבת ס״ב). אלא ממנו. מן הקב״ה. אל מקרי לא גרם, שאין הפרט קרייה בין ממנו הנאתר על ידיך שנגרמה עליו, לממנו של רבים שלומרים על עלמן (שבת לה:). בעל הבית. לדון הטולה (שם). אין יכול להוציא בליו. אם הסקדים שם (שם). פלטן ליבשה. ויתנו לקבורה שם נמצא שאמרו (שמות יד) כי אין לנו לסם כמצרים, ויביא המקרא (שם טו) נטית ימינך תבלעמו ארץ, שנאמר הקב״ה לאדון שלא תעגם על קבורתן (השב״ם פסחים קיט:).

שיטה מקובצת

א) שאינה. פ״א ראויה להיות שדה: ב) מת אביו: ג) אחוזתו פ״א ע״ג אשר לא שדה אחוזתו מאי: ד) אחוזה יצאת זו שראויה להיות שדה אחוזה: ה) הקדיש טרשין פדה בשוויהן יכו׳. תימה מאי קמ״ל מתני׳ היא לקמן פ׳ אין מקדישין הוי שם סלעים בהוהין עשרה טפחים או נקעים עמוקים עשרה טפחים אין נמדדין עמה משמע בשוויהן נפדין ואין לומר דריוקא אתי לאשמעינן דבשוויין נפדין הא לא אצטריך דפשיטא דלא נרע מבור ושוכך דקדישי אגב שדה כדתנן בפרק המוכר את הבית דיל״ל רבל הא סיפא אתא לאשמעינן לא גאלן כו׳. הרא״ש ז״ל גליון: ז) פורק בשויהן מאי: ח) יוצאין לכהנים ביובל: ט) רחבנא שדה כל: ט) רחמנא הני לאו הינה והאי נמחק: י) נאלן חוזרין לבעלים אות ת׳ נמחק: יא) והאי אחוזתו היא הינה נמי ראות ד׳ נמחק: יב) אין חוזרין לבעלים אות ת׳ נמחק: יג) ארעייהו ולהדרו לבעלים אגב ארעייהו כו׳: יד) עלה אמר רבא בבא: טו) ובשדה מקנה נותן שוויו כו׳ תנו: טו) איבעיא להו רבנן אית להו כו׳. גליון תימה דלרבי אליעזר אית ליה ג״ש ולית ליה חומש ולרבנן אי אית להו ג״ש אית להו חומש ונראה לי דלרבנן אם קבלו הנ״ש ע״כ לדין חומש נתקבלה והא דלא דרשינן להנ״ש לדבר דאין ג״ש למחצה שמא אית להו שוב דרשא דמסעני מינה דבר קצוב וליבא לאוקמא ג״ש אלא לחומש אבל רבי אליעזר מוקי ג״ש לדבר קצוב ומסעם חומש מהיקשא דערכין. הרא״ש ז״ל: יח) להו חומש אמר אות ת׳ נמחק: יט) וכל שני כתובין הבאין כאחד אין מלמדין. גליון בהכא מוכח דשני כתובין הבאין כאחד אין מלמדין אפילו בג״ש ובקשה הואיל נמרין חומש בנטע רבעי קדש ממעשר בפ״ב דקדושין (דף נ״ב) הא הוו ליה שני כתובים הבאים כאחד ד״ל דלא ג״ש בטורה קדש אלא לגזיא מילתא בעלמא דכל חומר קדש שישנו במעשר ישנו בנטע רבעי והואיל וכבר הן שוין בקדושין הנאכלים בירושלים והמחללין גם לענין חומש תהיה קדישתן שוה. הרא״ש ז״ל: כ) מטעמיה דתניא במכסת אין כסכסת אלא דמים יכן הוא אומר והרימכם מכס לה׳ יכול יוסיף חומש ת״ל מכסת הערכך: כא) בטורה אין כו׳. אסיפא דסיפא קאי דקתני חבל בזה ובזה דא״א לפרש דקאי אהמית את העבד ולא אהמית בן חורין דבריה לא פליג ר״ע דתם אינו משלם לא כופר ולא שלשים של עבד כדאיתא בפ׳ שור שנגח ד׳ הה׳. חוס׳: כב) קרקע בשעת קנין הס״ד ומה״ד בשדה מקנה: כג) דהיינו (שאין) [שוויהן] הס״ד: כד) דבריתא מהיקש: כה) תיבה ליה נמחק:

מסורת הש״ס

א) לסכתים ביובל נ״ב, ב) כ״ב ט׳. ג) [קידשין כד. יש״נו], ד) כ״ק ה. נ.. [מכ׳], ה) מתוכת מ״ב. ו) [מכלל שייך עוד לע״ל], ז) ע״כ שייך לע״ל, ח) [ע״ל], ט) [שמכר יעבד], י) [ויקרא כז], כ) [אמות כלן].

תורה אור השלם

1. ואם את שדה מקנתו אשר לא משדה אחוזתו יקדיש ליי׳: ויקרא כז כב
2. במספר שנים אחר היובל תקנה מאת עמיתך במספר שני תבואת ימכר לך: ויקרא כה טו
3. וחשב את שני מכרו והשיב את העודף לאיש אשר מכר לו ושב לאחוזתו: ויקרא כה כז
4. ואם משדה אחוזתו יקדיש איש ליי׳ והיה ערכך לפי זרעו זרע חמר עשרים בחמשים שקל כסף: ויקרא כז טז
5. והיה השדה בצאתו ביבל קדש ליי׳ כשדה החרם לכהן תהיה אחוזתו: ויקרא כז כא
6. וחשב לו הכהן את מכסת הערכך עד שנת היובל ונתן את הערכך ביום ההוא קדש ליי׳: ויקרא כז כג

רבינו גרשום

(מ״ט. אי קא סבית דמשום קרא דקא דרשי שדה שאינה ראויה ההוא קרא לכדר׳ מאיר הוא דאתא דלדידיה כיסתבר טפי. [אלא לאו דאזיל בתר פדיון]. אמר רב נחמן בר יצחק לעולם רבי יהודה ורבי שמעון בעלמא לא אזלי בתר פדיון והכא נבי לוקח שדה כאביו כ״ס אזלי בתר פדיון קרא אשכחו ודרוש מקרא יתירא דא״כ דלא אזלינן בתר פדיון ליכתוב אם [אתן] שדה מקנתו אשר לא אחוזתו אי נמי [אשר לא] שדה אחוזתו מאי משדה ש״מ שאינה ראויה להיות כו׳: טרשים. שדה מלאה סלעים שאינה ראויה לזרע. שדה כל דהו כין ראוי לזרע כין אין ראוי לזרע: נגאלין פחות מב׳ שנים. דאמרי׳ לקמן המוכר ושדהו בשעת היובל אינו מוחר לגאול פחות מב׳ שנים שנאמר במספר שני תבואות ימכר לך: ושב לאחוזתו. ואחוזתו היא כמות שהיא: אין יוצאין לכהנים ביובל. בשדה אחוזה אלא לעולם בעלים ראשון לפדותה: ליפרקו אגב ארעייהו. האילנות (שמכר) (ו) [שהקדישו] [זרע חומר שעורים בנ׳ שקל וליהדרו לבעל ביובל אגב ארעייהו היכא דמכרן]: משיפולא ועד תהומא. שיפוליה שולוי מסביבות שרשיו ולכשה עד לך: ושב לאחוזתו. דאמרינן בבא מחמת טענה. כשטרון שלקח הקרקע מקום מושב האילן (ועמכו) [ומכר ישב לו שני תוקה]: [וכסכת מה תיל. דכתיב נבי מקנה דכתיב ומשב לו הכהן את מכסת הערכך]. ת״ל מכסת ואין מכסה אלא דמים דמי שוויו כדאמרי׳ לקמן. [ונאמר כאן חשב ונאמר להלן. בשדה אחוזה וחשב לו הכהן את הכסף על פי השנים ויכו מה להלן כעבד על פי השנים ויכו מה שעורים בנ׳ שקל אף כאן נמי: לרבנן דאמרי בשדה

מקנה נותן את שוויו אית להו גזירה שוה וחשב וחשב ומפקי ליה לג״ש לחומש דמה שדה אחוזה מוסיף חומש אף שדה מקנה מוסיף חומש: אי דלמא לית להו ג״ש לית להו חומש. בשדה מקנה: הוו להו טובא. כתובים הבאין כאחד ואין מלמדין: [1] [אין] מכסת אלא דמים. כלומר דנותן את שוויו: והרמוה מכס לה׳. שהיה נותן בישראל נפש אחד מחמש המאות ולא היה מפסיד: מה ערכין. ערכי אדם (אין מוסיף חומש: המית בן חורין) נותן את שוויו. של בעל השור והיינו כופר (ראה) [ואם תיבעא] לומר מיכה היינו דמים דראמרינן בבבא קמא: חבל בזה ובזה. שאם חבל שור הניצר בין בעבד בין בבן חורין משלם נזק שלם: מרגלית אין תם לא. כלומר מועד משלם נזק שלם אם חבל באדם אבל תם לא משלם אלא חצי נזק: [משלם] במותר. כי שחבל יותר באחד: דבמועד הוא דמשכחת לה. דמשלמי הבעלים כופר: בתם לא משכחת לה. דכתיב ובעל השור נקי: [הכל לפין המבייש והמתבייש. שאם בייש את אדם חשוב אינו משלם כמו שאם כבייש הדיוט אי נמי בייש חשוב משלם יותר משאם בייש הדיוטות: נמצא האומר כמין חומר מן הערשה מעשה שהאומר במין שפלונית פגומה תמיר מן הפונמה בעצמו שדה נותן ג׳ שקל וזה ק׳: [ואימא אמאי נ׳ סלע לבולהו מילי לקנס ולכרשה ולפגם: א״כ יאמרו כעל וכו׳ מה בין זו לזו. אלא ש״מ שמוסיף לבת השוכים בושתן: אי הכי גבי עבד נמי יאמרו כו׳. וקי״ל דבין לזה ובין לזה שלשים זהב לא:

Torah-Box.com
diffusion du judaïsme aux francophones
Tél. FR : 01.80.91.62.91 - Tél. ISR : 077.466.03.32 - contact@torah-box.com